

KRITIČKO RAZMIŠLJANJE

Aktivnost 1: Je li to činjenica ili mišljenje?

Aktivnosti za promicanje osobnih, društvenih vještina i vještina učenja za odrasle

Opis inicijativa sadržanih u ovom priručniku.

Naslov/ime	Je li to činjenica ili mišljenje?
LifeComp vještine ¹	☐ Samoregulacija ☐ Fleksibilnost ☐ Dobrobit ☐ Suosjecanje ☐ Komunikacija ☐ Suradnja ☐ Razmišljanje o rastu ☒ Kritičko razmišljanje ☐ Upravljanje učenjem
Trajanje ¹	Otprilike 1 sat
Vrsta aktivnosti	Samostalna i grupna refleksija i rasprava
Kratki opis	<p>Ova aktivnost pomaže odraslima da olakšaju ključna načela kritičkog razmišljanja i omogućuje sudionicima da analiziraju primljene informacije i razlikuju je li izgovorena ili pisana poruka činjenica ili mišljenje. Aktivnost je osmišljena tako da se započne individualno, a zatim nastavi u grupi na način da podupire i kreativnost i suradnju.</p> <p>Ova će aktivnost pomoći sudionicima da razlikuju činjenice od mišljenja. Činjenica se može dokazati istinitom ili lažnom. Mišljenje je izraz osjećaja ili stajališta i ne može se dokazati istinitim ili lažnim.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati kritičko razmišljanje kao dio karijere i životnih vještina • Poboljšati vještine ocjenjivanja • Poboljšati vještine argumentacije • Podupiranje refleksivnog i neovisnog razmišljanja
Resursi ²	<ul style="list-style-type: none"> • 1 Voditelj • Soba sa stolicama • Radni listovi za svakog sudionika tiskani ili digitalni
Savjeti za voditelja ³	Daju se različiti primjeri izjava, ali voditelj može koristiti različite izjave koje treba prilagoditi kontekstu i skupini sudionika.
Korak po korak	1. Voditelj daje kratki uvod objašnjavajući zašto je kritičko razmišljanje važno (pogledajte radni list Materijal za voditelja)

¹Može biti kontinuirano.

²Materijali i resursi potrebni za provedbu, uključujući financijske, ljudske resurse i prostor. U slučaju da vam je potreban radni list, koristite sljedeći dokument da ga pripremite.

³Što osoba treba znati za provedbu aktivnosti.

	<p>2. Voditelj daje sudionicima radne listove s izjavama (za primjere izjava pogledajte radni list Materijal za voditelja)</p> <p>3. Za svaku tvrdnju sudionici moraju dati odgovor je li izjava činjenica ili mišljenje. Ako je izjava činjenica, sudionici moraju razmisliti o tome kako se to može dokazati. Ako se radi o mišljenju, zašto sudionici smatraju da se ne može dokazati.</p> <p>4. Sudionici prvo rade pojedinačno, a zatim međusobno uspoređuju odgovore i razmjenjuju mišljenja.</p>
Pitanja	<ul style="list-style-type: none"> • Je li aktivnost bila jednostavna ili ne? Možete li sada razlikovati što je mišljenje, a što činjenica ili što je glasina? • Kakva saznanja imate o tome što je informacija, što se temelji na znanju, a što na temelju vlastitog ili nečijeg mišljenja?
Reference	Games and Activities for Developing CRITICAL THINKING SKILLS S Workbook, Global Digital Citizen Foundation

Radni list - Kritičko razmišljanje

Stalno smo zatrpani porukama koje nas žele u nešto uvjeriti, npr. u medijima: internet, TV, novine itd. Kvaliteta promišljanja koja podupire te poruke može značajno varirati. Moramo vježbati svoje vještine kritičkog razmišljanja ako želimo izbjeći slijepo prihvaćanje uvjerenja koja nam drugi ljudi nameću, i umjesto toga želimo potvrditi vlastita uvjerenja i zaključke.

Činjenice: Izjave koje se mogu provjeriti. Mogu se dokazati istinitima ili lažnima. Izjave o činjenicama su objektivne, sadrže informacije, ali ne govore što pisac misli ili vjeruje o temi.

Mišljenja: Izjave koje izražavaju osjećaje, stavove ili uvjerenja pisca. Oni nisu niti istiniti niti lažni. Oni su pogled jedne osobe na temu ili problem.

Vrste mišljenja:

1. Stavovi o kontroverznim pitanjima
2. Predviđanja o stvarima u budućnosti
3. Procjene ljudi, mjesta i stvari.

Riječi za prepoznavanje mišljenja:

1. Pristrane riječi (loše, gore, najgore, dobro, bolje, najbolje, vrijedno, bezvrijedno itd.)
2. Kvalifikatori (sve, uvijek, vjerojatno, nikad, možda, čini se, moguće, vjerojatno, trebalo bi, itd.)

Primjeri iskaza

1. Prošle godine došlo je do užasne epidemije gripe. M
2. Bebe općenito počinju govoriti između 18. i 24. mjeseca starosti. Č
3. Više je ljudi prestalo pušiti prošle godine nego prije dvije godine. Č
4. Tisuće ljudi umire svake godine od interakcije njihovih lijekova na recept. Č
5. Djeci ne bi trebalo dopustiti da gledaju televiziju više od pet sati tjedno. M
6. Činjenica je da su nogomet i ragbi nasilni sportovi. M
7. Liječnice su brižnije od liječnika. M
8. Moramo snositi veću odgovornost za okoliš nego naši preci. M
9. Nuklearna energija je jedino održivo rješenje za naše sve manje prirodne resurse. M
10. Vožnja bicikla je uistinu ugodan oblik vježbanja. M
11. Broj ljudi koji imaju visok dug po kreditnoj kartici je zapanjujući. M
12. "Spam" je e-mail ekvivalent neželjene pošte. Č

